

《托拉奧爾》· 帕拉沙 BEREISHIS · 瑪瑪爾 7

ויאמר ה' אלקים הן האדם היה כאחד ממנו...

「**הוי** (Havayah) 與 **אלקים** (Elokim) 說：
『看哪，人已成為我們中的一位。』」

在「上方」，認識邪惡並無害處，因為認知是包攝性的（**מקיף**，makif），能使邪惡保持分離；但對人而言，其認知是內在的（**פנימי**，pnimi），因此認識邪惡就意味著與邪惡混合。於是，**ה'** 禁止人吃分別善惡樹的果子；人在與邪惡混合後，祂不讓他獲得永生，並使他藉著奮鬥而非單靠光明來精煉世界。

為尊崇...而奉獻

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Rebbe 的父親 Reb Levi Yitzchok

LikuteiTorah.com

哈西迪的帕拉沙

likuteitorah.com/zh-Hant/torah-ohr/bereishis/7/

核心要旨

在「上方」，認識邪惡並無害處，因為認知是包攝性的（מקיף，makif），能使邪惡保持分離；但對人而言，其認知是內在的（פנימי，pnimi），因此認識邪惡就意味著與邪惡混合。於是，ה'禁止人吃分別善惡樹的果子；人在與邪惡混合後，祂不讓他獲得永生，並使他藉著奮鬥而非單靠光明來精煉世界。

每節依序列出希伯來文、譯文，以及金色分隔線下的簡短解說。希伯來文中的小號數字是文末註記的標號。

瑪瑪爾概要

這篇論述（מאמר，maamar）探討：為何分別善惡樹使他們的眼睛「明亮」；為何ה'不讓人吃生命樹的果子；以及蛇如何知道吃了果子會帶來什麼。答案關鍵在於包攝性的認知（מקיף，makif）與內在的認知（פנימי，pnimi）之別。在上方，善與惡只以包攝的方式被認知，因此邪惡仍保持分離；這就像乳香使其他香料有生命力，卻不與它們混合。人是內在的存在：凡他所認知的，都會成為他的一部分；所以認識邪惡就意味著與之混合，從而開啟了每一代中善惡之間漫長的爭戰。ה'原本希望人全然保持聖潔，並藉著引下如此浩大的光明來精煉世界，使墮落的火花自行被吸納，就像火把前的蠟燭。犯罪之後，若人得到源自冠冕（כתר，Keser）、高於一切區分的生命樹之永生，他內在的邪惡也會永遠存在。因此，人被送去「耕種土地」，藉著勞作、祈禱以及智慧（חכמה，Chochmah）的分離力量來精煉土地。蛇本身根源於分別善惡樹，明白這一切，便向夏娃（חוה）說了一個狡猾的真話。

綱要

- 1 問題** 11-2
為何分別善惡樹使他們的眼睛明亮？為何不讓人吃生命樹的果子？蛇又是如何知道的？答案由此開始：在上方，善與惡雖被認知，卻不相混合。
- 2 包攝性與內在的認知** 13-4
上方的認知是包攝性的，使邪惡保持分離（王宮中的蜘蛛、哈夫達拉（הבדלה，Havdalah）以及乳香）；分別善惡樹則代表內在的認知，善與惡在其中真正混合。
- 3 人的內在本性與對抗邪惡的爭戰** 15-7
人會吸收自己所認知的事物，因此認識邪惡使他與邪惡混合，造成世代代此消彼長的爭鬥；在字面層面上，這也帶來對欲望的認知。
- 4 為何不讓人吃生命樹的果子** 18-9
生命樹根源於器皿破碎以上的冠冕層面；若人吃了它，內在的邪惡也會永遠存在。相反，必須藉著智慧及其嚴峻力量（גבורות，gevuros）將邪惡分離，直到死亡永遠被吞滅。

5 被逐出與精煉的工作

¶10-11

誦讀香供止住了瘟疫，卻沒有消除罪責；人被送去耕種土地、精煉火花。原本，他則會藉著二百四十八條積極誠命的光明將火花吸納，就像火把前的蠟燭。

6 藉著光明與爭戰來精煉

¶12

在聖殿時代，以及犯罪前的亞當身上，火花會自行被引入；犯罪之後，則必須藉著勞作和祈禱來贏得火花，因為「祈禱的時刻就是爭戰的時刻」。

7 蛇如何知道

¶13

蛇根源於分別善惡樹，明白禁令；為了不被亞當的光明吸納，它便以狡猾的真話引人進入爭戰。

8 附錄：亞當在不潔之境的房室中；猶大的下降

¶14

根據阿里扎爾（האריז"ל）的教導，亞當僅僅因為同意去看一眼不潔之境的房室，便跌倒了；根據梅澤里奇的梅吉德（המגיד ממעזריטש）之子拉比亞伯拉罕（אברהם）的教導，猶大（יהודה）「轉向一旁」，進入外殼（קליפות，kelipos）的領域，以提升火花。

關鍵概念

包攝性與內在性（makif 與 pnimi） מקיף ופנימי

包攝性的認知或光從上方作用於某物，不進入其中，因此與之保持分離；內在的認知則被吸收，成為認知者的一部分。這是本文解釋為何認識邪惡會傷害人，卻不會傷害較高層次的關鍵。

分別善惡樹 עץ הדעת טוב ורע

這是善惡混合的層次，善與惡彼此牽引、融合；它源自器皿的破碎。

精煉（בירורים，beirurim） בירורים

這項工作是將神聖火花從其所陷入的邪惡中分離出來並加以提升；這是人犯罪後的任務，透過勞作、飲食、祈禱和誠命來完成。

火把前的蠟燭 כנר בפני האבוקה

這個比喻說明如何藉著光明來精煉：當足夠的神聖性顯露時，墮落的火花便會自行被吸納其中，無須經歷爭戰。

智慧被稱為審判 חכמה נקראת דין

因為「藉著智慧，它們得以精煉」，智慧包含用來分離善惡的克制力量（גבורות，gevuros）；這與冠冕不同，冠冕是單純的慈悲，不作任何區分。

神聖火花 נצוצי קדושה

神聖的生命力墮入邪惡領域並維繫其存在；當這生命力被抽離並提升時，外殼（קליפה）便不復存在。

第 1 節 · 11-2

問題

1 ויאמר ה' אלקים הן האדם^{1,2} היה כאחד ממנו לדעת טוב ורע ועתה פן ישלח ידו כו'. י"ל [יש לומר] א'

מהו שע"י עה"ד [עץ הדעת] נפקחו עיניהם להיות כאלקים יודעי טו"ר [טוב ורע].³

「說哪，人已成了像我們中的一位，能知道善與惡；如今，恐怕他伸手……」這裡有一個問題：首先，為什麼說藉著知識之樹，他們的眼睛開了，成了像 ה' 一樣能知道善與惡？

本篇 maamar 以亞當（אדם）和夏娃（חוה）吃了知識之樹的果實之後，ה' 所說的話開篇。第一個問題是：為什麼吃了果實會「開他們的眼睛」，使他們「像 ה' 一樣，能知道善與惡」？這是哪一種認知？為什麼吃了果實會產生這種認知？

וגם מ"ש ה' אלקים ועתה פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם ומה איכפת לו בזה הרי מה שצוה אותו שלא לאכול הוא ג"כ כדי שלא ימות.

還有，[我們必須明白] ה' 所說的：「如今，恐怕他伸手，摘取生命之樹的果實來吃，就永遠活著」——這為何會令祂在意？畢竟，祂命令他不可吃，也是為了使他不死。

第二個問題是：隨後，ה' 把人逐出伊甸園，使他不能吃生命之樹的果實，永遠活著。然而，ה' 最初禁止他吃果實，本來也是為了使人活著（「你吃的那一天，你必定死」）；那麼，為什麼 ה' 現在會在意阻止他永遠活著？

2 ועוד והוא העיקר מאין ידע הנחש מזה אשר ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם⁴ שלפי האמת כן הוא.

此外，還有一個更主要的[問題]：蛇從何處得知這件事——「你們吃它的日子，眼睛就會開啟」——而這在事實上確是如此？

核心問題是：蛇告訴夏娃（חוה，Chavah），吃了果子就會使他們的眼睛開啟；本文將說明，這其實確實如此。蛇怎麼會知道一件 ה' 沒有告訴人的事？

ואם אדם ששמע הצווי מהקב"ה לא הכיר בזה רק כפשוטו שאמר לו ה' אלהים כי ביום אכלך ממנו מות תמות⁵ והנחש לא נזכר כלל ששמע הצווי הזה

如果亞當（אדם）聽見了 קב"ה（Kudsha Brich Hu，意為「聖者，願祂受頌讚」）的命令，卻只按字面意思理解——也就是說，הו"י（Havayah）אלקים（Elokim）對他說：「因為你吃那果子的日子，必定死去」——而且經文完全沒有提到蛇曾聽見這條命令；

如果亞當直接聽見命令，卻只明白它的字面意思——死亡的警告——那蛇又怎麼會知道更多呢？經文從未提到蛇也聽見了這條命令。

וגם אם שמע כשנצטווה אדם מאין היה בו בינה יתירה להבין דבר מתוך דבר יותר מהאדם עצמו. אם לא שנאמר שגבוה הוא מהאדם וכ"ז [וכל זה] פלאי.⁶

即使蛇在亞當受命時聽見了[它]，它又怎會有比亞當本人更多的理解力，能從一事推知另一事？除非我們說它高於人；而這一切都令人驚異。

即使蛇曾偷聽到命令，它怎麼能比亞當本人更進一步，從中推知更多？這就意味著蛇高於人；然而這令人驚異，因為人是受造界的冠冕。

הנה תחלה יתבאר מ"ש האדם היה כאחד ממנו לדעת טו"ר [טוב ורע]⁷ שהוא מאמר ה' להמלאכים ומשמע שלמעלה יודעים את הטוב ואת הרע גם שניהם.

現在，首先讓我們解釋這句話：「人已成為像我們其中一位，能知道善與惡。」這是^{ה'}對天使們所說的話；它表明，在上界也知道善與惡，兩者都知道。

阿德莫爾哈扎肯首先以「像我們其中一位」這句話開始回答。^{ה'}是在對天使這些較高層次的存有說話；這句話意味著，在上界也知道善與惡。

אבל מ"מ אינן מעורבים זה בזה כי גלוי וידוע שזה טוב וזה רע ומובדל הרע מן הטוב אע"פ [אף על פי] שידוע שם הטו"ר [הטוב ורע].

然而，兩者並沒有混在一起，因為那裡清楚明白地知道這是善、那是惡；惡與善彼此分離，儘管那裡也知道善與惡。

然而，在上界，知道惡並不表示與惡混雜：善與惡各自被清楚辨認，惡仍與善分開。

משא"כ בחי' עה"ד [עץ הדעת] טו"ר [טוב ורע] היינו בחי' תערובת הטוב עם⁸ רע שהרע יונק מהטוב והטוב מהרע והיו לאחדים.

但善惡知識之樹的層面／範疇（^{בחינה}，bechinah）則不同：那是善與惡混合的層面，惡從善汲取滋養，善也從惡汲取滋養，兩者遂合而為一。

知識之樹所代表的是另一種認識：善與惡混雜在一起，彼此汲取對方的滋養，直到融合為一。這就是人藉著吃果子而攝入的情形。

包攝性與內在的認知

3 וצ"ל דהרי פי' עץ הדעת טוב ורע היינו לשון ידיעה וא"כ למה נעשה תערובת טו"ר [טוב ורע] מחמת

הדעת בטו"ר [בטוב ורע] הלא למעלה ג"כ ידוע הטו"ר [הטוב ורע].

現在需要[解釋]的是：「善惡知識之樹」意指知曉；既然如此，為何因為知曉善與惡，善與惡便產生混雜？在上方，善與惡不也同樣是已知的嗎？

這裡有一個難題：「知識之樹」意指知曉。若知曉善與惡會使兩者混雜，為何在上方、善與惡同樣被知曉之處，卻不會造成混雜？

אך ההפרש בזה הוא ענין ההפרש בין מקיף לפנימי כי בחי' ידיעת הטו"ר [הטוב ורע] שלמעלה היא בבחי'

מקיף בלבד

然而，此處的差別，在於環繞（מקיף，makif）與內在（פנימי，pnimi）之別；因為上方對善與惡的認知，只處於環繞的層面。

答案在於環繞與內在的區別。以環繞方式被認知的事物，是從外側、上方被把握，卻未被吸納；以內在方式被認知的事物，則被納入自身。上方對善與惡的認知，僅屬環繞層面。

ולכן יכול להיות הבדלה בין טוב לרע שידע את הרע ולא יחליפנו ולא ימירנו⁹ בטוב ח"ו [חס ושלום].

因此，善與惡可以彼此分開：祂知道惡，卻不會把惡換成善，也不會以善取代惡，萬不可如此。

因為這只是環繞式的認知，上方的認知使善與惡保持分明：惡可以被知曉，卻不會與善混淆。這種措辭借用了《托拉》關於不可替換被奉獻之牲畜的律例：不可把好的換成壞的，也不可把壞的換成好的。

כענין שממית בידים תתפש¹⁰ והיא בהיכלי מלך שאע"פ [שאף על פי] שהיא בהיכלי מלך אבל יודע הוא

ומכירה ששממית היא.

這就如「你用手可以捉住蜘蛛，牠卻在王宮中」所說的：即使牠在王宮中，王仍知道牠，認得牠是蜘蛛。

蜘蛛在王宮中的經文正說明了這一點：即使宮殿裡也可能有蜘蛛，看到牠的人仍知道牠只是一隻蜘蛛。牠出現在同一處，並不會使牠的身分變得模糊。

4 ויש הבדלה בין טוב לרע כמאמר המבדיל בין קודש לחול.¹¹ והיינו מצד שידוע טו"ר [טוב ורע] בבחינת

מקיף עליהם ולכן אינם מתערבים יחד.

善與惡之間有分別，正如那句話[所說]：「那位分別神聖與世俗者。」也就是說，因為祂以環繞它們的方式認識善與惡，所以它們不會混在一起。

上方的善惡分別，好比「分別神聖與世俗」的祝福。由於對善惡的認知從上方環繞著它們，因此它們各自有別。

וכענין בחינת לבונה זכה¹² שבי"א סממני הקטורת שהעשרה סממנים הם י' נצוצי קדושה המובלעים בקליפות והי"א היא לבונה היא בחינת מקיף עליהם ואינה מתלבשת בפנימיותם.¹³

這好比祭香的十一種香料中的純淨乳香：十種香料是十道神聖火花，被吞沒在遮蔽之殼（קליפות，kelipos）中；第十一種乳香，則是環繞它們、而不進入其內在的層面（בחינה，bechinah）。

第二個例證：聖殿所用的香包含十一種香料。前十種比作十道神聖火花，被吞沒在 קליפות 內；第十一種乳香則象徵一種環繞它們、卻不進入其內在的光。

(ולבונה היא ג"כ חיות להם אבל לפי שהחיות הזה שהיא מחיה אותם הוא רק ע"י שהיא בבחי' מקיף בלבד עליהם ע"כ אינה מתערבת עמם כלל וכולה טוב).

（乳香也為它們提供生命力（חיות，chayus）；然而，由於使它們得以存活的這種 חיות，只是藉著乳香單單以環繞它們的方式作用，因此它完全不與它們混合，而是全然為善。）

乳香也為它們提供 חיות；但由於它只從外側、以環繞之光的方式使它們得以存活，因此從不與它們混合，始終全然為善。

והנה המקיף הוא גם דוחה את החיצונים כנראה בצירוף האילן¹⁴ שבפרד"ס [שבפרדס רמונים] במקיפים ופנימיים שמעמד ומצב הקליפות אחוריהם אל המקיף כו'. משא"כ בחי' עה"ד [עץ הדעת] טו"ר [טוב ורע] הוא בחי' פנימי¹⁵ ואז הטוב מעורב עם הרע ממש.

至於環繞[之光]，它也會排斥外在勢力；正如 Pardes（פרד"ס）中「樹」的圖示所顯示的，在環繞與內在[之光]之中，קליפות 所處的位置與姿態，是背向環繞之光，等等。相較之下，善惡知識之樹的層面（בחינה）是內在的層面，於是善便實際與惡混雜在一起。

環繞之光甚至會排斥外在（負面）勢力：在 Pardes 中的「樹圖」（一幅描繪十個屬性（ספירות，Sefiros）與諸世界的圖表）裡，קליפות 被畫成背向環繞之光。（Kehot 的註釋認為，這可能是 Pa'amon VeRimon 一書末尾所印的圖。）相較之下，知識之樹所代表的是內在的認知；在那裡，善與惡確實混雜在一起。

人的內在本性與對抗邪惡的爭戰

5 וז"ש [וזהו שכתוב] הן האדם היה כאחד ממנו.¹⁶ פי' שהוא היה ג"כ כאחד ממנו פי' כמו שבבחי' אחדות דהיינו למעלה ידוע הטו"ר [הטוב ורע] כן היה גם הוא ע"י שטעם מזה"ד [מעץ הדעת] המעורב טו"ר [טוב ורע].

這就是[以下經文的含義]：「看哪，人竟成了我們中間的一個（**כאחד**，ke'echad）。」也就是說，他也成了我們中間的一個——意即，正如在合一（**אחדות**，achdus）的層面，也就是在上界，善與惡都是已知的，他也因嘗了知識樹上的果子而如此；那樹混合著善與惡。

現在來解釋這節經文：「像我們中間的一個（ke'echad）」應讀作「像合一（achdus）的領域」，也就是在上界。人吃了知識樹上的果子，就像那裡一樣，認識了善與惡。

אבל לו הדבר מזיק כי הרי האדם הוא מבחי' פנימי' [פנימיות / פנימית] ומיד שידע הוא מן הרע ע"י שטעם מזה"ד [מעץ הדעת] הרי יתערב עמו ויהי' [ויהיה] הוא ממש מעורב ברע.

但這對他有害，因為人屬於內在層面；他一旦因嘗了知識樹上的果子而認識了惡，就會與惡混合，實際上成為與惡混雜在一起。

但這對人有害，因為人是「內在型」的存在（**פנימי**，pnimi）：他所認識的，就會納入自己之中。一旦他認識了惡，惡便成了他的一部分。

לא כמו שהוא למעלה שאעפ"י [שאף על פי] שידועים גם את הרע מ"מ מובדל הוא ומרוחק מן הטוב ואין לו התקרבות כו' לפי שהוא בבחי' מקיף.

不像在上界那樣：即使也認識惡，惡仍與善分開、遠離善，與善沒有親近之處[與之]，等等，因為惡處於環繞的層面。

在上界則不同：雖然認識惡，惡仍遠離善，因為那裡的認識是以環繞的方式存在。

אבל האדם שהוא מבחי' פנימי כשידע גם הוא מן הרע אזי יתערב הוא גם הוא ממש¹⁷ עם הרע
但人屬於內在層面；他若也認識了惡，就會實際上也與惡混合在一起。

人既是內在的，就無法從遠處認識惡；認識惡便意味著與惡混合。

כי בבחי' פנימי' [פנימיות / פנימית] א"א להיות כ"כ [כל כך] מובדל הרע כנ"ל ואז הוא קשה מאד להפריד את הרע אלא מלחמה עצומה היא ולאם מלאם יאמץ¹⁸ פעמים זה גובר ופעמים שכנגדו גובר.

因為在內在層面，惡不可能像上述那樣與善如此分開；於是要分離出惡就極其困難，反倒成了一場激烈的戰爭：「一族必強過一族」；有時這一方得勝，有時與之相對的那一方得勝。

惡一旦混入他之中，要將它分離出來便十分困難；這會成為一場持續的戰爭，就像利百加（רבקה）的雙胞胎，「一族必強過一族」：一方興起時，另一方就衰落。

כאשר מצאנו ראינו שנשמות ישראל מראש הדורות עד עתה שהיו כמה עתים משונים פעמים בדור א' היו נשמות שבמעלה עליונה ונצחו את הרע.

正如我們從以色列的靈魂中所發現、所見到的，從最初的世代直到如今，曾有許多不同的時期：有時，在某一個世代中，曾有高超層次的靈魂戰勝了惡，

歷史證明了這一點：有些世代中有高超的靈魂，克服了惡。

6 ובדור אחר היו רשעים גדולים שגבר הרע מאד. והיינו כי כולם נמשכים מאדה"ר [מאדם הראשון] והיה בו ג"כ שינויים אלו פעמים גבר הוא ופעמים גבר הרע עליו.

而在另一個世代，曾有極其邪惡的人，邪惡在他們身上大大佔了上風。這是因為他們都源自亞當（אדם הראשון, Adam HaRishon）；這些變化在他身上也同樣發生：有時他勝過邪惡，有時邪惡則勝過他。

其他世代也有極其邪惡的人。這種交替承自亞當；他是所有靈魂的根源，而他自己也有時勝過邪惡，有時邪惡則勝過他。

וכ"ז [וכל זה] היה לפי שהוא בבחי' פנימיות ומיד שידע מן הרע נתערב עמו ממש וא"כ הוא מלחמה גדולה וקשה להפרידו מאד אלא עת כך ועת כך כנ"ל.

這一切都是因為他屬於內在層面（פנימיות, pnimiyus）；他一旦知道了邪惡，便確實與它混雜在一起。因此，這是一場巨大的爭戰，要將它分離出去極其困難；只能是[有]一時[如此]、一時[如彼]，如上所述。

這一切源於人的內在本性：一旦他認識了邪惡，邪惡便確實與他混雜在一起；要將它分離出去的爭戰便如此來回反覆，正如「時而如此，時而如彼」。

7 וכן גם עפ"י [על פי] פשוט שמקודם היו ערומים והיו עסוקים בתשמיש להוליד בנים ולא יתבוששו¹⁹

כמו שהיו אוכלים ושותים כי מצות ה' היא ולא היו יודעים כלל שיש תאוה בזה²⁰

[按字面意義]也是如此：此前他們赤身露體，並以夫妻交合生育兒女，且「不覺羞恥」，就如同他們吃喝一樣，因為這是 ה' 的誡命；他們完全不知道其中有慾望；

在字面層面，同一要點也是如此：罪過發生以前，亞當（אדם הראשון）和夏娃（חווה）赤身露體，且「不覺羞恥」（《創世記》2:25）。他們結合以生育兒女，就像人吃喝那樣自然，是為了履行 ה' 的誡命，對慾望一無所知。

אבל אחר שאכל עה"ד [עץ הדעת] וידעו שיש תאוה בזה אזי קשה לפרוש כו'.

但在他吃了知識之樹的果子以後，他們知道其中有慾望，這時便很難克制自己，等等。

吃了知識之樹的果子以後，他們開始意識到慾望，從此便難以克制。

第 4 節 · 18-9

為何不讓人吃生命樹的果子

8 ולכן לא רצה הקדוש ברוך הוא שיטעם האדם מעה"ד [מעץ הדעת] כי לו הדבר מזיק כנ"ל והיה רוצה שלא

ידע ממצייאת הרע כלל ויהיה כולו קדוש ולא רצה להכניסו במלחמה עצומה הזאת.

因此，**קב"ה**（Kudsha Brich Hu，意為「聖者，願祂受頌讚」）不願人嘗食知識之樹的果子，因為這對祂有害，如上所述。祂希望人完全不知惡的存在，並全然聖潔；祂不願使人置身於這場極其激烈的爭戰之中。

這就是為何 ה' 禁止人吃知識之樹的果子：認識惡會傷害人，因為人會吸收自己所認識的事物。 ה' 希望人始終全然聖潔，不被捲入與惡的爭戰。

אבל אחר שכבר טעם מעה"ד [מעץ הדעת] ונתערב ברע אז אמר פן ישלח ידו ולקח גם²¹ מעה"ח [מעץ החיים]

ואכל וחי לעולם.

但在人已經嘗食知識之樹的果子、與惡混雜之後，祂才說：「恐怕他伸手，也從生命之樹取果子吃，便永遠活著。」

如此，第二個問題便得到解答：只有在人已經吃了果子、與惡混雜之後， ה' 才顧慮到生命之樹。

פ'י שחשש עוד מעתה שכבר נתערב ברע ולקח גם מעה"ח [מעץ החיים] ששרשו מבחי' שלמעלה מהשבירה שמשם הוא שהיה התחלת המיתה והתהוות עה"ד [עץ הדעת] טו"ר [טוב ורע] משא"כ מה שלמעלה מהשבירה הוא עה"ח [עץ החיים] ואם יאכל גם ממנו וחי לעולם.

也就是說，祂此刻進一步顧慮的是：人既已與惡混雜，[會不會]也取生命之樹的果子；生命之樹的根源來自超越破碎的層面——死亡的開端以及善惡知識之樹的形成，都是由[破碎]而來；相反，超越破碎的就是生命之樹。若他也從生命之樹取食，便會永遠活著。

生命之樹的根源在「器皿的破碎」之上——在卡巴拉中，這是原初的宇宙破裂，惡與死亡由此而生。善惡混雜的知識之樹源自破碎；生命之樹則源自未受破碎影響的層面，從它取食便能得到永生。

פ'י כי הרי באמת בבחי' זו נאמר אם צדקת מה תתן לו (איוב לה) ורבו פשעיך מה תעשה לו²²

也就是說，因為事實上，關於這個層面經上說：「你若是義的，能給祂甚麼？」（《約伯記》35）「[若]你的過犯很多，又能對祂做甚麼？」

在如此崇高的層面，人的行為毫無影響：正如以利戶（אליהוא）對約伯所說，人的義行不能給 ה' 甚麼，人的許多罪過也不能對祂造成甚麼影響。

וא"כ אף שמעורב ברע הרי גם אם רבו פשעיך כו' ויכול להיות וחי לעולם ואז גם הרע שבו יהיה לו קיום לעולם

既然如此，即使他與惡混雜，即便「你的過犯很多」等等，他仍可能「永遠活著」；那麼，他裡面的惡也會永遠存續，

所以，即使一個人與惡混雜、罪過累累，也可能因此得到永生；那麼，他裡面的惡也會永遠延續。

מאחר שהוא בבחי' פנימי' [פנימיות / פנימית] והרע מעורב כו' וא"א לו להפרידו מעליו. א"כ כשיהיה הוא חי לעולם אזי גם הרע שבו יהיה לו קיום לעולם.²³

因為他處於內在層面，而惡混雜其中等等，他不可能將惡從自己身上分離出去。既然如此，當他永遠活著時，他裡面的惡也會永遠存續。

因為人屬於內在層面，惡又混雜在他裡面；他無法將惡從自己身上剝離。因此，若他永遠活著，他裡面的惡也會永遠留存。

9 וזהו היפך הכוונה שהרי צ"ל בלע המות לנצח²⁴ שיהיה ובערת הרע כמאמר והרשעה כולה בעשן תכלה שזה יהיה לימות המשיח.

這就與目的相反了，因為必須有「[祂必永遠吞滅死亡]的實現」，使「你要除掉那惡」得以成就，正如這句話[所說]：「一切邪惡都將如煙消散」——這將在 משיח (Moshiach) 的日子實現。

邪惡若永遠存續，就與 ה' 的旨意相違；ה' 的目的乃是廢除邪惡與死亡：「祂必永遠吞滅死亡」，並且「一切邪惡都將如煙消散」（這是大節期祈禱文中的一句話），而這將在 משיח (Moshiach) 的日子實現。

כי בכל משך הגלות הוא עת הבירורים והפרדת הרע והיינו ע"י בחי' חכמה דבחכמה אתברירו^{25, 26}
להפריד הרע מהטוב

因為整個流亡期間，都是精煉並分離邪惡的時期；這是藉由智慧（**חכמה**，Chochmah）這一層面而成就的，因為「藉著智慧，便得以精煉」，從而把邪惡與善分開。

在那之前，流亡是「精煉」（beirurim）的時期：從混雜之中分辨出善，並使善與邪惡分開。這是藉由智慧而成就的，正如《Zohar》（**זהר**）所說：「藉著智慧，便得以精煉。」

ולכן נק' החכמה דין. שלא כמו שדימו המקובלים הראשונים שהחכ' [שהחכמה] כולה חסד שהרי היא מקור חסד.

因此，智慧被稱為審判（**דין**，din）——這與早期卡巴拉學者的看法不同；他們以為智慧全然是慈愛（**חסד**，Chesed），因為它是慈愛的源頭。

智慧之所以被稱為「審判」（din），是因為它具有分別、設限的作用。早期卡巴拉學者曾認為智慧純然是慈愛，因為慈愛由它流出。

והחייט^{27, 28} המציא שיש בה ג"כ דין ושבתו האר"י [האלקי רבי יצחק] ז"ל [זכרונו לברכה / זכרונו לברכה]²⁹ שכך מבואר בזוהר באדרא כחמרא דשקיט³⁰ ושכיך על דורדיי³¹ כו'.

Chayat（**חייט**）提出，智慧中也含有審判；阿里札（**האריז"ל**，the Arizal）讚許了他的見解，因為《Zohar》的《Idra》（**אדרא**）正是如此闡明：「如同靜止、沉澱在酒糟上的酒」，等等。

拉比 Yehudah Chayat（**יהודה חייט**）——西班牙驅逐時期的一位卡巴拉學者，也是《Minchas Yehudah》（**מנחת יהודה**）一書的作者；該書是《Maareches HaElokus》（**מערכת האלקות**）的註釋——教導說，智慧也含有審判。阿里札（**האריז"ל**）讚許了這個見解，因為《Zohar》的《Idra》把隱藏的智慧形容為「如同沉澱在酒糟上的酒」：澄清的酒沉在酒糟上。

כי מאחר שיש בירורים להפריד הרע וזהו ע"י גבורות וע"ז נאמר (תהלים צד) אשרי הגבר³² אשר תיסרנו יה שגם היסורים שהם לתועלת הרע הוא מבחי' י"ה וכידוע שהיסורים הם לתועלת הפרדת הרע.

既然需要精煉，以分離邪惡，而這是藉由嚴厲力量（**גבורות**，gevuros）而成就的，因此經上說（詩篇 94）：「你所懲戒的那人有福了，**יה**（Yah）啊。」這表明，苦難也來自 **יה** 這一層面；苦難有助於除去邪惡，而眾所周知，苦難的作用正在於分離邪惡。

分離邪惡是藉由嚴厲力量（gevuros）而成就的。經文「你所懲戒的那人有福了，**יה**（Yah）啊」表明，即使是有助於除去邪惡的苦難，也來自 **יה** 之名；其字母 י、ה（Yud-Hei）對應智慧（**חכמה**，Chochmah）與理解（**בינה**，Binah）。眾所周知，苦難有助於分離邪惡。

כי הקליפות נמשלים לעלוקה שכשמוצצת דם אזי מיד מתה וז"ש [וזהו שכתוב] (משלי ל) לעלוקה שתי

בנות ³³ . ³⁴

因為外殼勢力（קליפות，kelipos）被比作水蛭：水蛭一吸取血，就立刻死亡；這就是經上所說的（箴言30）：「水蛭有兩個女兒。」

外殼勢力（kelipos，遮蔽力量）就像水蛭：一旦吸足血，就會死亡。同樣，當外殼（קליפה，kelipah）取得它應得的份額時，它便因此脫離並脫落。

וזהו ג"כ ענין שעיר המשתלח. וכן וישלח יעקב ³⁵ וגו' מנחה לעשו אחיו ³⁶ עזים מאתים ³⁷ כו' שבזה שנותן לו חלקו הוא מפרידו.

這也是被遣走的公山羊這件事的含義。同樣，「雅各（יעקב，Yaakov）送給他的兄弟以掃（עשו，Eisav）一份禮物：二百隻母山羊」，等等——藉著給以掃應得的份額，雅各便將他與神聖分開。

這就是在贖罪日把公山羊遣往Azazel的含義；那隻羊被稱為「被遣走的」（המשתלח，hamishtale'ach）。這也解釋了「雅各（יעקב，Yaakov）送給以掃（עשו，Eisav）一份由山羊組成的禮物」：把邪惡應得的份額給它，就使它與神聖分離。

וכך צ"ל לאחר שכבר טעם האדם מעה"ד [מעץ הדעת] ונתערב ברע אזי צריך לבירורי' [לבירורים] עד שיפרידו ע"י שיקחו כל נצוצי קדושה שבו כו'.

同樣，人既已嘗過知識樹的果子，並與邪惡混雜，就必須經過精煉，直到把它分離出來；這是藉著取出其中所有神聖的火花，等等。

同樣，人一旦與邪惡混雜，就需要經過精煉，直到邪惡與他分離；這是藉著從邪惡之中取出所有神聖的火花而成就的。

וכ"ז [וכל זה] הוא ע"י החכ' [החכמה] שבחכ' [שבחכמה] אתברירו. לפי שיש בה גם בחי' גבורות להיות תיסרנו יה וכמ"ש (דברים ח) כאשר ייסר איש ³⁸ את בנו ³⁹ כו'.

這一切都是藉著智慧（חכמה，Chochmah）而成，因為「藉著智慧，便得以淨化」；智慧之中也有嚴厲力量（גבורות，gevuros），以致有「**יה**啊，你管教他」，正如經上所寫（申命記 8）：「人怎樣管教自己的兒子」，等等。

這種淨化是藉著智慧（חכמה）完成的，因為智慧含有嚴厲力量（גבורות）；因此有「**יה**啊，你管教他」以及「人怎樣管教自己的兒子」；也就是說，這種管教出於愛，目的在於淨化。

משא"כ בחינת כתר שלמעלה מחכמה הוא רחמים פשוטים וכחשיכה כאורה⁴⁰ ולכן פן ישלח ידו ולקח גם מעה"ח [מעץ החיים] ואז וחי לעולם מאחר דאם צדקת מה תתן לו⁴¹ כו'.

冠冕（כתר，Keser）這一層面則不同：它高於智慧，是純然的憐憫，而且「黑暗如同光明」。因此[祂說]：「免得他伸手，也摘取生命樹的果子，於是永遠活著」；因為「你若為義，能給祂甚麼呢？」等等。

冠冕（כתר）高於智慧（חכמה），是純然的憐憫，不作區分；對它而言，「黑暗如同光明」。生命樹源自那裡，因此無論人的行為如何，它都會賜予永生。

ולפי שהוא מבחי' פנימית וא"כ הרע קשור ואדוק בו ויהי' [ויהיה] גם לו קיום ולא זו היא הכוונה כנ"ל.

而且，由於他屬於內在層面（פנימיות，pnimiyus），邪惡便與他相連並緊緊附著於他；邪惡也會因此得以存續——而這並非原本的意圖，如上所述。

由於邪惡與人內在相連，也緊緊附著於他，它也會因此得以永存；這與 ה' 的旨意相反。

第 5 節 · 110-11

被逐出與精煉的工作

10 וכמ"ש בזוהר גבי רבי אחא⁴² מכפר טרשא⁴³ שכיפר בקטורת על מקום שהיה הנגף שם ואמרו לו שלא הועיל כי עדיין בחיובא אשתכח. בשלמא אם היו עושין תשובה כו'.

正如《Zohar》（זהר）中關於拉比阿哈（רבי אחא）在凱法爾塔爾沙（כפר טרשא）一事所說：他以香為一處發生瘟疫的地方贖罪；人們告訴他，這並沒有奏效，因為「他們仍被判定有罪」；「若他們悔悟回歸（תשובה，teshuvah），那倒還好」，等等。

《Zohar》記載，瘟疫期間，拉比阿哈來到凱法爾塔爾沙，讓鎮民誦讀妥拉（תורה，Torah）中關於香的段落，瘟疫便止息了；但他在夢中得到告知，他們仍然有罪，而且「若他們悔悟回歸，那倒還好」：他必須告訴他們悔改。

ולכן מיד וישלחם מג"ע [מגן עדן]⁴⁴ לעבד את האדמה אשר לקח משם.⁴⁵

因此，ה'立即「把他送出伊甸園，去耕作他原是從中取出的土地」。

僅僅阻止毀滅者還不夠；邪惡本身必須被除去。同樣，人不能在邪惡仍存於自身時，就只是被賦予不死；因此，ה'立即把他送出伊甸園，去「耕作他原是從中取出的土地」。

דהיינו עבודת הבירורים ע"י זריעה חרישה וקצירה ואח"כ באכלו ממנו ואו' [ואומר] אחד ואהבת הוא מברר ומעלי' [ומעלה] כו'.

也就是說，這是藉著播種、耕地與收割而進行的提煉工作；之後，他從中取食，並說「一」與「你要愛」，便提煉並提升[它]，等等。

「耕作土地」就是提煉的工作：人藉著耕地、播種與收割生產食物；他吃了食物，之後事奉 ה'，誦念示瑪 (שמע, Shema, 意為「聽」)，說「一」與「你要愛」，便提煉並提升食物中的火花。

11 ואז צריך לילך ממש על האדמה אשר לקח משם⁴⁶ ושמה יאכל ושמה יברר הבירורים.

於是，他必須實際踏上他被取出的土地；他要在那裡吃，也要在那裡進行提煉。

犯罪之後，人必須實際下到土地上，也就是混雜之處；在那裡吃，並在那裡進行提煉。

אך צ"ל איך היה מתחלה כוונתו ית' כשלא ידע האדם מטו"ר [מטוב ורע] כלל מאחר שיש מציאת הרע בעולם א"כ איך יתבררו הבירורים שזה צ"ל ע"י האדם.

但我們必須明白：起初祂的意圖究竟是什麼？當時人完全不認識善惡；既然世界中已有惡的存在，那麼，必須由人完成的提煉又將如何實現？

這是一個問題：犯罪之前，世界上已經有惡。若亞當原本不應認識惡，那麼，陷在惡中的火花要如何被提煉？畢竟這是人的任務。

אך הענין כי אז היה באופן אחר ממש שלא בדרך מלחמה אלא ע"ד מ"ש ויניחהו בג"ע [בגן עדן] לעבדה זה⁴⁷ רמ"ח מ"ע [מצות עשה] להמשיך אור א"ס בג"ע [בגן עדן]

事情是這樣的：那時的方式完全不同，並非以爭戰的方式，而是如經上所說：「祂把他安置在伊甸園中，為要耕作它」——這指248條積極誡命，藉此將無限之光（אור אין סוף, Or Ein Sof）引入伊甸園。

犯罪之前，提煉要以完全不同的方式進行，不需要爭戰。亞當被安置在伊甸園中，「為要耕作它」；《Zohar》（זהר）解釋這指248條積極誡命（מצוות, mitzvot），而 Targum Yonasan 解作勤勉研習妥拉；藉著它們，他便能將無限之光引入伊甸園。

וע"י רבוי התגלות האור ממילא יתעלו נצוצי⁴⁸ קדו' [קדושה] שנפלו ונתערבו ברע ויהיו נכללים בתוך האורות עליונים שימשיך האדם כנר בפני האבוקה

並且，藉著光的大量顯現，那些墮落、混入邪惡中的神聖火花便會自然而然地升起，並被吸納在那人所引下的上層諸光之中，猶如蠟燭在火炬面前一般。

那大量顯現的光會使墮落的火花自然而然地升起，並被吸納進光中；正如蠟燭會融入火炬的火焰。

שאם האבוקה קטנה אזי נר הסמוך לה יוכלל⁴⁹ בה ואם ירחיקוהו מעט לא יתכלל בה מפני שהאבוקה קטנה. אבל אם תהיה⁵⁰ האבוקה גדולה אזי אע"פ [אף על פי] שיהיה הנר רחוק יהיה מתכלל בה.

因為，若火炬很小，靠近它的蠟燭便能被吸納其中；但若把蠟燭稍稍移遠，它就不能被吸納，因為火炬太小。可是，若火炬很大，即使蠟燭離得很遠，也會被吸納其中。

火炬若很小，只有靠近它的蠟燭才會被吸納；火炬若很大，連遠處的蠟燭也能吸納。因此，亞當所引下的巨大光明，甚至能吸納遠處的火花，而他無須直接面對邪惡。

第 6 節 · 112

藉著光明與爭戰來精煉

12 וע"ד שהיה בזמן שבהמ"ק [שבית המקדש] היה קיים שהרי ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] לא גלו ישראל⁵¹

אלא כדי שיתוספו עליהם גרים דהיינו להעלות נצוצות ומה היה נעשה אם לא חטאו ולא היו גולים.

這就如同聖殿尚存時的情形。因為我們的賢者（ז"ל）曾說：「以色列被放逐，只是為了使歸信者加入他們。」也就是說，為了提升火花。那麼，假如他們沒有犯罪、也沒有被放逐，會是怎樣呢？

這是以色列歷史中的一個例子。塔木德說，以色列被放逐是為了使歸信者加入他們；哈西迪思想將此解釋為提升散落在列國中的神聖火花。那麼，假如以色列從未犯罪、也未被放逐，這些火花又會如何提升呢？

אלא ע"כ צ"ל שאז היו נכללים הנצוצות⁵² ממילא כנר בפני האבוקה כמו נעמה העמונית⁵³ וכן כל העמים באו לשמוע חכמת שלמה וכמ"ש במלכת שבא⁵⁴ כו'.

我們必然只能說，那時火花會自行融入其中，如同蠟燭在火炬之前一般——就像亞捫女子拿瑪（נעמה）；其他列國也都前來聆聽所羅門（שלמה）的智慧，正如經上所記，示巴女王等等。

答案是：聖殿時期，火花會自行被吸引而來，如同蠟燭被火炬的光吞沒。亞捫女子拿瑪（所羅門王的妻子；塔木德稱她為來自亞捫的「善良鴿子」）歸入以色列；所有列國，包括示巴女王，也都前來聆聽所羅門的智慧。

והיינו לפי שאז היה אבוקה גדולה עד"מ ע"כ ממילא מתכללים בה הנצוצות ואם היה נמשך בהמ"ק [בית

המקדש] כן יותר היו כולם מתבררים עד"ז

這是因為那時有一支巨大的火炬，借用比喻來說；因此火花便自行融入其中。假如聖殿的這種狀態延續得更久，所有火花都會以這種方式得到淨化，

聖殿是顯明 ה' 的巨大火炬，因此火花會自行被吸引而來。假如這種狀態持續下去，所有火花都會以這種方式得到淨化，不必經過流放。

וכמ"ש לע"ל [לעתיד לבוא] (צפניה ג') אז אהפוך אל עמים שפה ברורה⁵⁵ כו'. והלכו גוים לאורך⁵⁶ כו'.

正如經上所記，關於未來時代（西番雅書3章）：「那時，我要將清晰的言語轉向萬民」，等等；又說：「列國要行在你的光中」，等等。

這將在未來時代發生，正如先知所預言：ה' 要使列國轉向「清晰（ברורה，berurah）的言語」；這個詞與 birurim——「精煉」（בירורים，birurim）——同根；列國也要行在以色列的光中，為顯明的光本身所吸引。

וכך היה ענין האדם כשלא היה חוטא שהיה כולו קדוש כי גם גופו נלקח ממקום המזבח^{57, 58} וממנו

נעשו⁵⁹ רמ"ח אבריו כלול בשמן כו'

人未犯罪時也是如此：他全然聖潔，因為他的身體也是從祭壇所在之處取來的；他的二百四十八個肢體由此而成，「調和著油」，等等。

亞當在犯罪以前也是如此：他全然聖潔。米德拉什說，他的身體是從祭壇所在之處取來的，他的二百四十八個肢體「調和著油」而成，如同素祭一般：他的身體本身就是神聖的。（Kehot 註釋比較了其他傳統說法：身體取自巴比倫，見 Sanhedrin 38b；或取自世界四方，見 Zohar 1:130b。）

והיה עומד בג"ע [בגן עדן] ושם היה מוסיף אורות וממילא היו הקליפות כלים ע"י שהיו הנצוצי קדושה

כלים מהם אבל הדבר היה⁶⁰ שלא ע"י מלחמה כו'.

他站在伊甸園中，在那裡增添光明；於是外殼（קליפות，kelipos）便自行消盡，因為其中的神聖火花都被取盡了；但這件事並非透過爭戰而成，等等。

在伊甸園中，他本可以增添光明；維繫外殼的神聖火花被抽離之後，外殼便會自行消散，無須任何爭戰。

משא"כ אחר שחטא אזי צ"ל הבירורים ע"י עבודה ומלחמה שעת צלותא שעת קרבא כנ"ל וצריך לירד

אל מקום הקליפות ושם יבררם וזהו את האדמה אשר לקח משם.⁶¹

但人在犯罪之後，情形便不同了：此時必須透過勞作與爭戰來精煉——「祈禱的時刻就是爭戰的時刻」——如上所述；人必須下降到外殼所在之處，在那裡精煉它們。這就是「他從那裡被取出的土地」。

犯罪之後，精煉便須透過勞苦與爭戰來完成。Zohar 的話「祈禱的時刻就是爭戰的時刻」，描述祈禱是這場奮戰的場所。人必須下降到外殼所在之處，也就是「他從那裡被取出的土地」，並在那裡精煉它們。

蛇如何知道

13 ובזה יובן גם מה שהנחש ידע מזה. כי הנה אדה"ר [אדם הראשון] עצמו שהיה כולו קדוש למעלה מעה"ד

[מעץ הדעת] טו"ר [טוב ורע] לא ידע ממצאית הרע כלל כנ"ל.

由此也就能明白，蛇怎麼會知道這件事。因為亞當（אדם הראשון）本人全然聖潔，超越善惡知識之樹，對邪惡的存在全然不知，如上所述。

現在，主要問題有了答案：蛇怎麼會知道吃了果子會造成什麼結果？亞當全然聖潔，超越知識之樹，因此對邪惡的存在一無所知。

אבל הנחש שהוא עצמו נלקח מבחי' עה"ד [עץ הדעת] טו"ר [טוב ורע] וידע מזה וידע שמה שצוה⁶² לאדם

שלא יאכל⁶³ ממנו היה בכדי שלא יהיה לו ידיעה⁶⁴ ברע כלל שלא יצטרך לכנוס עמו במלחמה כלל.

但蛇本身取自善惡知識之樹的層面，因而知道這一點；牠也知道，[ה']命令是要亞當不可吃那樹上的果子，目的在於使他完全不會知道邪惡，從而根本不必與邪惡交戰。

然而，蛇本身出自善惡知識之樹，也就是善與惡混雜的領域，因此明白亞當所不知道的事：這項禁令是要使亞當完全不會知道邪惡，免得他必須與之交戰。

וחרה לו מאד על שכ"כ [שכל כך] נשמרים ממנו אף שלא לידע ממנו שלא יכשל בו והשיא עצות בנפשו

שמוטב לו שיכנס האדם בזה ויהיה מלחמה ואז פעמים שיגבור גם הוא וכמ"ש (קהלת ת) עת אשר שלט

האדם באדם⁶⁵ כו' משלא ידע האדם מזה כלל

牠對他們如此徹底地防備牠深感惱怒——甚至連知道牠的存在都不肯，以免在其中跌倒；牠心中盤算，對自己而言，倒不如讓人進入這混雜之中，讓爭戰發生；那樣一來，有時牠也能得勝，正如所寫的（《傳道書》8）：「人掌權管轄人之時」等等——總好過人完全不知道這一切；

蛇怨恨人們如此徹底地避開自己。牠認為，倒不如讓人進入善惡混雜之中，讓爭戰發生；那樣一來，牠有時便能得勝，正如「人掌權管轄人之時」（《傳道書》8:9）所說——這裡是指人裡面的邪惡得勢的時候——總好過人完全不知道邪惡。

ואז יהיה הטוב המעורב בו נכלל באדה"ר [באדם הראשון] כנר בפני האבוקה והוא ימות ויפסד לגמרי ובא

בערמומית לחוה

那樣，其中混雜的善就會被亞當吸收，猶如燭光在火炬之前；而蛇將會死去，徹底消亡。於是牠便狡猾地來到夏娃（חוה）面前，

因為若人從未認識邪惡，他那強大的光明就會吸收蛇身上混雜的善，猶如「燭光在火炬之前」；蛇失去一切生命力，便會徹底消亡。於是牠便狡猾地接近夏娃。

וכמ"ש (בפר"א [בפרקי דרבי אליעזר] פי"ג) בא ס"מ [סמאל] ורכב⁶⁶ על הנחש כו'. ואמר⁶⁷ כי ידע אלקים כי ביום אכלכם ממנו⁶⁸ וגו' והייתם כאלקים ידעי טו"ר [טוב ורע].

正如所說（《Pirkei de Rabbi Eliezer》（《פרקי דרבי אליעזר》），第13章）：「撒麥爾（סמאל）來了，騎在蛇身上」等等。牠說：「因為 אלקים（Elokim）知道，你們吃它的那一天……你們就會像 אלקים 一樣，知道善與惡。」

米德拉什說，撒麥爾（邪惡的天使）騎在蛇身上，以蛇作為自己的載體。蛇告訴夏娃，吃了果子就會「像 אלקים（Elokim）一樣，知道善與惡」。

וכן הוא עפ"י [על פי] האמת ולא אמר שקר כנ"ל רק שבערמה דבר זה כי הוא אמר והייתם כאלקים למעליותא. אבל באמת זהו חסרון.

而且，事情確實如此；如上所述，牠並沒有說謊，只是以狡猾的方式說這件事，因為牠把「你們就會像 אלקים」說成一種好處；但事實上，這是一種缺陷。

這話確實是真的；蛇沒有說謊。牠的狡猾之處，在於把實際上是缺陷的事，說成一種好處。

אף שיהי' [שיהיה] יודע טו"ר [טוב ורע] כאלקים הנה למעלה אין זה פוגם כלל אף שיודע טו"ר [טוב ורע] מ"מ הרע נבדל לפי שלמעלה הוא בחי' מקיף משא"כ אם האדם שהוא מבחי' פנימי⁶⁹ יהי' [יהיה] יודע מטו"ר [מטוב ורע] לו יהי' [יהיה] הדבר מזיק כנ"ל:⁷⁰

即使他會像 אלקים 一樣知道善與惡，在上方，這也絲毫不構成瑕疵：即使知道善與惡，邪惡仍然是分離的，因為上方屬於環繞的層面；但人屬於內在的層面，若他知道善與惡，這件事對他便有害，如上所述：

在「上方」，知道善與惡並無害處，因為那裡的認知屬於環繞的層面，邪惡仍與之分離。對人而言則不同：人的認知屬於內在層面，因此知道善與惡，就意味著與邪惡混雜，如前所述。

附錄：亞當在不潔之境的房室中；猶大的下降

14 בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] **מהאר"י** [מהאלקי רבי יצחק] **ז"ל** [זכרונו לברכה / זכרונו לברכה] **נת'** [נתבאר] **הענין**
שאדה"ר [שאדם הראשון] **היה הולך בהיכלות**⁷¹ **כי בחי' אדם היה למעלה גם מרשב"י** [מרבי שמעון בר יוחאי]⁷²
כי היה בערך אחר ממש שהרי היה יציר כפיו של הקב"ה.

在阿里扎爾（**האריז"ל**）的《Likkutei Torah》（**לקוטי תורה**）中，闡明了這樣一件事：第一個人亞當（**אדם הראשון**）會在諸殿堂中行走；因為亞當的層次甚至高於拉比西蒙·巴爾·約海（**רבי שמעון בר יוחאי**），亞當實在屬於截然不同的層級，因為亞當是 **ה'** 親手所造。

阿里扎爾的《Likkutei Torah》（他的Torah講解，由其弟子拉比海姆·維塔爾（**רבי חיים ויטאל**）記錄；並非阿德穆爾·哈扎肯（**אדמו"ר הזקן**）所著的同名著作）解釋說，亞當在犯罪之前會在天界的殿堂（**היכלות**，heichalos）中行走。亞當是 **ה'** 親手所造，屬於截然不同的層級，甚至高於《Zohar》（**זהר**）的作者拉比西蒙·巴爾·約海。（策馬赫·策德克（**הצמח צדק**）記載，他曾聽阿德穆爾·哈扎肯說過這些話。）

ובהיכלות הטומאה לא רצה להביט כלל והשיאו הנחש שעכ"פ [שעל כל פנים] **יביט מה יש בהם**⁷³ **ועי"ז**
נכשל ונפל בתאוה אליהן.

他完全不願觀看不潔殿堂中的景象；蛇引誘他，至少去看看其中有什麼；他因此失足，陷入對它們的欲望。

他避免觀看不潔殿堂中的景象，但蛇說服他，至少去看看裡面有什麼。單是觀看，就使他失足，陷入對它們的欲望。

וכן שמעתי מהק' [מהקדוש] ר' [רבי]⁷⁴ אברהם בן הה"מ [הרב המגיד] **ז"ל** [זכרונו לברכה / זכרונו לברכה] **ע"פ ויט**
יהודה עד איש עדולמי⁷⁵ **ושמו חירה**⁷⁶ **שמחמת מעשה דיוסף אזי ויט.**

我也曾從神聖的拉比亞伯拉罕（**אברהם ז"ל**）、麥吉德之子那裡聽到類似的教導；他就[經文]「猶大轉向一位亞杜蘭人；那人的名字叫希拉（**חירה**）」解釋說：由於約瑟（**יוסף**）的事件，所以他「轉向」。

這是來自麥吉德之子拉比亞伯拉罕「天使」的相似教導：在約瑟的事件之後，猶大（**יהודה**）「轉向」那位亞杜蘭人。

פי' ויט היינו שנטה למטה בהיכלות הקליפות⁷⁷ **עד איש עדולמי כדי להעלות נצוצות משם**⁷⁸ **וזהו ענין**
הכוונה דנפילת אפים כו'：

解釋說：「轉向」意指他向下偏行，進入外殼（**קליפות**，kelipos）之境的殿堂，來到「一位亞杜蘭人」那裡，為的是從那裡提升火花；這就是叩面俯伏之意念的內涵，等等。

猶大下降到外殼的領域，從那裡提升火花。這也是「叩面俯伏」（nefilas apayim，即Tachanun祈禱）的內在內涵：人在其中下降，以便提升下方的火花。

在事奉中的實踐

犯罪之後，人內在與善惡混合，因此他的生命成了一場爭戰，有時一方得勝，有時另一方得勝。他的任務是「耕種他被取出的土地」：投入物質世界，在其中飲食和工作，並藉著祈禱（「祈禱的時刻就是爭戰的時刻」）、示瑪祈禱（שמע, Shema）以及誡命（מצוות, mitzvos），精煉並提升其中的神聖火花。亞當（אדם）的故事也教人謹慎：亞當僅僅因為同意去看一眼不潔之境的房室，便跌倒了。

討論問題

1. 包攝性的認知與內在的認知有何不同？為何認識邪惡會傷害人，卻不會傷害天使？
2. 犯罪之後，生命樹所帶來的永生為何會有害？這與冠冕是「單純的慈悲」有何關聯？
3. 火把前的蠟燭這個比喻，如何描寫世界原本應當如何被精煉？這與「藉著爭戰」來精煉有何不同？
4. 為何智慧被稱為「審判」？這對苦難與淨化有何啟示？
5. 蛇在哪个意義上說了真話？它的狡猾之處又在哪裡？

註記

第 1 段

1 ויאמר . . הן האדם ה' כאחד ממנו

此註先請讀者參看雷貝（**הרבי**）對本篇 maamar 所作的出處註，刊於本卷前文，其中列有出處與平行文獻。

KEHOT 註記

ראה לעיל בציונים והערות לכ"ק אדמו"ר זי"ע. עם הגהות באוה"ת בראשית כרך ו תתרנז, א (מלקו"ת לג"פ כז, כב). נמצא בגוכתי"ק הצ"צ בכוך משנת תקע"א-ב, ומתחיל "הן האדם". ומאמר זה הוא משבת פ' בראשית תקע"ב. ראה לקמן בהערה לדף ו, א ד"ה "שאדה"ר". כמה שינויים נרשמו לקמן וכן ציונים אחדים בשולי הגליון. להתחלת המאמר ראה אוה"ת ואתחנן ע' קמג. בענין עה"ד טו"ר המבואר במאמר זה מצויין בלקו"ת שלח מג, א. קרח נב, ב.

2 ויאמר ה' אלקים הן האדם

罪後，**ה' אלקים**，人已成為「像我們中的一個，知道善與惡」，而且（正如這篇 **מאמר** (maamar) 所解釋，這話是對天使們說的），必須阻止他接近生命樹。這就是整篇 **מאמר** 所闡釋的那節經文。

בראשית ג':כ"ב Genesis 3:22

וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹקִים הֵן הָאָדָם הָיָה כְּאֶחָד מִמֶּנּוּ לָדַעַת טוֹב וָרָע וְעַתָּה פֶּן-יִשְׁלַח יָדוֹ וְלָקַח גַּם מִעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וְחַי לְעֹלָם:

And the L-RD G-d said: 'Behold, the man is become as one of us, to know good and evil; and now, lest he put forth his hand, and take also of the tree of life, and eat, and live for ever.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

בראשית ג', כב.

3 נפקחו עיניהם להיות כאלקים יודעי טו"ר

蛇向夏娃（**חוה**）承諾，吃了以後，他們的眼睛就會開啟，並且會「像 **אלקים** 一樣，知道善與惡」；阿德莫爾·哈扎肯（**אדמו"ר הזקן**）詢問，這種知識究竟是什麼。

בראשית ג':ה' Genesis 3:5

כִּי יֵדַע אֱלֹקִים כִּי בַיּוֹם אָכְלָתֶם מִמֶּנּוּ וְנִפְקַחוּ עֵינֵיכֶם וְהִיתֶם כְּאֱלֹקִים יֹדְעֵי טוֹב וָרָע:

for G-d doth know that in the day ye eat thereof, then your eyes shall be opened, and ye shall be as G-d, knowing good and evil.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

第 2 段

4 蛇對夏娃（**חוה**）所說的話；阿德莫爾哈扎肯（**אדמו"ר הזקן**）追問，牠怎麼知道這是真的。

בראשית ג':ה' Genesis 3:5

כִּי יֵדַע אֱלֹקִים כִּי בַיּוֹם אָכְלָתֶם מִמֶּנּוּ וְנִפְקַחוּ עֵינֵיכֶם וְהִיתֶם כְּאֱלֹקִים יֹדְעֵי טוֹב וָרָע:

for G-d doth know that in the day ye eat thereof, then your eyes shall be opened, and ye shall be as G-d, knowing good

and evil.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

5 כי ביום אכלך ממנו מות תמות

（**ה' אלקים**）對亞當（**אדם**）所下的命令，正如亞當聽見時那樣：只是直白地警告他會死，完全沒有提到知識。

בראשית ב':י"ז Genesis 2:17

וּמַעַץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בַיּוֹם אָכְלָךְ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת:

but of the tree of the knowledge of good and evil, thou shalt not eat of it; for in the day that thou eatest thereof thou shalt surely die.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

6 אם לא שנאמר שגבוה הוא מהאדם וכ"ז פלאי

此註指向雷貝（**הרבי**，the Rebbe）的一篇講話，該講話探討此處提出的問題：蛇是否可能高於人。此處不引述其內容。

KEHOT 註記

ראה בלקו"ש ח"י ע' 16.

7 האדם היה כאחד ממנו לדעת טו"ר

「像我們中的一位」這句話被解作是對天使說的，表明上界也有善惡之知。

בראשית ג':כ"ב Genesis 3:22

וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹקִים הֵן הָאָדָם הָיָה כְּאֶחָד מִמֶּנּוּ לָדַעַת טוֹב וָרָע וְעַתָּה פֶּן-יִשְׁלַח יָדוֹ וְלָקַח גַּם מִעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וְחַי לְעֹלָם:

And the L-RD G-d said: 'Behold, the man is become as one of us, to know good and evil; and now, lest he put forth his hand, and take also of the tree of life, and eat, and live for ever.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

8 עה"ד טו"ר היינו בחי' תערובת הטוב עם הרע

阿德莫爾哈扎肯其他深入討論知識之樹乃善惡混合的講論。

KEHOT 註記

ראה מאמרי אדה"א דברים ח"ד ע' א'קעו ואילך. סה"מ תרמ"ח ע' קצח ואילך. ד"ה כי אתם עוברים תרנ"א ע' קצז. ובארוכה ד"ה ושבתה במאמרי אדה"א ויקרא ח"ב ע' תדש. ובסה"מ תרס"ב ע' ש ואילך. סה"מ עזר"ת ע' פט. ד"ה בלע המות תשכ"ה בתחלתו.

第 3 段

9 ולא יחליפנו ולא ימירנו

（**משה**）的律法規定，奉獻為祭牲的牲畜不可更換或替代，「不可用好的換壞的，也不可壞的換好的」；阿德莫爾哈扎肯（**אדמו"ר הזקן**）借用這句話的措辭，說明在上界，邪惡絕不會與良善混淆。

ויקרא כ"ז:י' Leviticus 27:10

לֹא יִחְלִיפֵנוּ וְלֹא-יִמִּיר אֹתוֹ טוֹב בָּרָע אוֹרָע בְּטוֹב וְאִם-הֶמֶר יִמִּיר בְּהֶמָּה בְּבֶהֱמָה וְהִנֵּה-הוּא וְתִמְוָרְתוֹ יִהְיֶה-קֹּדֶשׁ:

He shall not alter it, nor change it, a good for a bad, or a bad for a good; and if he shall at all change beast for beast, then both it and that for which it is changed shall be holy.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

10

שממית בידים תתפש

亞古珥（**אגור**）列舉了體型細小而有智慧的生物：「蜘蛛（或蜥蜴），你用手就能捉住，卻在君王的宮殿裡。」顯然，這節經文是在稱頌這卑微的小生物竟能進入宮殿；這篇 maamar 則補充說，即使在那裡，君王仍認得它是一隻蜘蛛，以此比喻邪惡雖存在於上界，仍被辨認為邪惡。

משלי ל': כ"ח Proverbs 30:28

שממית בידים תתפש והיא בהיכלי מלך:

The spider thou canst take with the hands, Yet is she in kings' palaces.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

משלי ל, כח.

第 4 段

11

המבדיל בין קודש לחול

哈夫達拉祝福；《塔木德》討論其中各項區分的次序。此處引為善與惡彼此分隔的例子。

פסחים ק"ד א': ח' 8-7 Pesachim 104a

אמר רבי יהושע בן לוי: המבדיל צריך שיאמר מעין הקדלות האמורות בתורה. מיתיבי: סדר הקדלות היא? אומר: "המבדיל בין קודש לחול, בין אור לחושך, בין ישראל לעמים, ובין יום השביעי לששת ימי המעשה, בין טמא לטהור, בין הים לתרבה, בין מים העליונים למים התחתונים, בין מהנים ללזים וישראלים". וחזתם ב"סדר בראשית". ואחרים אומרים: ב"יוצר בראשית". רבי יוסי ברבי יהודה אומר: חזתם "מקדש ישראל". ואם איתא, הא "בין ...

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

12

לבונה זכה

「**משה**）香料的成分，其中包括「純淨的乳香」；阿爾特雷貝（**אדמו"ר הזקן**）以此作為環繞之光的意象。

שמות ל': ל"ד Exodus 30:34

ויאמר ה' אל-משה קח-לך סמים נטף וישחלת וקלכנה סמים ולבנה וזה בד בבד יהיה:

And the L-RD said unto Moses: "Take unto thee sweet spices, stacte, and onycha, and galbanum; sweet spices with pure frankincense; of each shall there be a like weight.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

13

וכענין בחי לבונה זכה

阿德莫爾·哈扎肯在該處闡釋，流入 **קליפות** 的生命力被吞沒在其中；祭香中的乳香則是環繞它們的光，從它們的知覺範圍之外照耀它們，並連結十個神聖屬性（**ספירות**），使其照耀十個不潔者。這補足了此處所用意象的含義。

KEHOT 註記

ראה לקמן כ, ג. אוה"ת שמות כרך ז ע' ב'תקסח. ובהמשך זאת חנוכת המזבח תר"מ פרק יז שאפשר שנק' זכה ע"ש ז"ך אותיות שהרי זהו האותיות

הנמשכים להחיות הקליפות בבחי' מקיף, ע"ש. ראה לקו"ת תזריע כג, ד. המשך תער"ב פרק רי.

14

ציור האילן

註釋認為，此處所說的「樹圖」可能就是本書末尾印製的卡巴拉圖。

KEHOT 註記

הכוונה לכאורה לציור שבסוף ספר פעמון ורימון (אמ"ד תכ"ח). וראה הנסמן בסידור עם דא"ח ריב, א הערה 99. הערות וביאורים אהלי תורה גליון א'קל בסופו.

15

שו"ה אחוריהם — עה"ד טו"ר הוא בחי' פנימי

Likkutei Torah 引用此段並作了概述：善惡知識之樹代表內在層面的認知（**דעת**）；相反地，環繞層面的認知會排斥外在勢力所受的滋養。

KEHOT 註記

בלקו"ת בלק סט, ב מציין לכאן: "שעה"ד טו"ר הוא הדעת שבבחי' פנימי משא"כ הדעת שבבחי' מקיף הוא אדרבה דוחה יניקת החיצונים."

第 5 段

16

הן האדם היה כאחד ממנו

現在所解釋的經文：人因認識善與惡，便「像我們中的一位」。

בראשית ג': כ"ב Genesis 3:22

ויאמר ה' אלקים הן האדם היה כאחד ממנו לדעת טוב ורע ועתה פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם:

And the L-RD G-d said: 'Behold, the man is become as one of us, to know good and evil; and now, lest he put forth his hand, and take also of the tree of life, and eat, and live for ever.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

17

אבל האדם . . . אזי יתערב הוא גם הוא ממש

此註指向 Tzemach Tzedek（**הצמח צדק**）在闡釋 Zohar 時的一段平行論述，說明人一旦認識了惡，就會與惡混合。

KEHOT 註記

ראה ב'אורה"ז לצ"צ כרך ב ע' תרמח.

18

ולאם מלאם יאמץ

「**利百加**（**רבקה**），她腹中的雙胞胎將「一族必比另一族強盛」；這被用來說明人內在善與惡之間此消彼長的爭鬥。

בראשית כ"ה: כ"ג Genesis 25:23

ויאמר ה' לה שני גוים בבטןך ושני לאמים ממעיך יפרדו ולאם מלאם יאמץ ורב יעבד צעיר:

And the L-RD said unto her: Two nations are in thy womb, And two peoples shall be separated from thy bowels; And the one people shall be stronger than the other people; And the elder shall serve the younger.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

第 7 段

19 ולא יתבוששו

「那人和他的妻子二人都赤身露體，並不覺得羞恥」；犯罪之前，沒有慾望或羞恥之感。

בראשית ב': כ"ה Genesis 2:25

ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבוששו:

And they were both naked, the man and his wife, and were not ashamed.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

20 ולא היו יודעים כלל שיש תאוה בזה

此註指向雷貝（הרבי）一篇講話中的腳註；該腳註提及這一點：罪過發生以前，亞當和夏娃對慾望一無所知。我們不引述其內容。

KEHOT 註記

ראה בלקוטי שיחות ח"ו ע' 199 הערה 28.

第 8 段

21 פן ישלח ידו ולקח גם

罪後，**יהוה** 憂慮人也會吃生命樹的果子，從而永遠活著。

בראשית ג': כ"ב Genesis 3:22

ויאמר ה' אלקים הן האדם הנה כאחד ממנו לדעת טוב ורע ועמה פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעלם:

And the L-RD G-d said: 'Behold, the man is become as one of us, to know good and evil; and now, lest he put forth his hand, and take also of the tree of life, and eat, and live for ever.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

22 ורבו פשעיה מה תעשה לו

以利戶與之相應的經文指出：人的許多罪行對 **יהוה** 毫無作用。在這一層次，即使罪人也能得到永生。

איוב ל"ה: ו' Job 35:6

אם־תִּשָּׂאֵה מִה־תַּפְעָלָיו אוֹרְבוֹ פְּשָׁעֶיךָ מִה־תַּעֲשֶׂה־לוֹ:

If thou hast sinned, what doest thou against Him? And if thy transgressions be multiplied, what doest thou unto Him?

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

23 以利戶（אליהוא）告訴約伯（איוב），人的公義對 **יהוה** 毫無增益；這一點應用於生命樹的層次，因為此層次不受人的行為影響。

איוב ל"ה: ז' Job 35:7

אם־צִדִּיקָהּ מִה־תַּמְנוֹלֶהּ אוֹ מִה־יִּמְנָדָהּ יִקַּח:

If thou be righteous, what givest thou Him? Or what receiveth He of thy hand?

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

第 9 段

24 בלע המות לנצח

Isaiah 預言，**יהוה** 必永遠吞滅死亡；若邪惡獲得永生，這個目的便會落空。

ישעיהו כ"ח: ח' Isaiah 25:8

בלע המות לנצח ומתה אדני ה' דמעה מעל כל־פנים ותִרְפַּת עֲמוֹ וְסִיר מעל כל־הָאָרֶץ כִּי ה' דָּבָר:

He will swallow up death for ever; And the L-rd GOD will wipe away tears from off all faces; And the reproach of His people will He take away from off all the earth; For the L-RD hath spoken it.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

ישע"י כח, ח.

25 דבחכמה אתברירו

《Zohar》第28節引述《Iggeres HaKodesh》（אגרת הקודש）的「藉著智慧，萬物得以精煉」，並解釋，Tikkun（תיקון）界藉由 Arich Anpin 隱藏的智慧而得到精煉與修復。這正是此處所說的智慧之精煉力量。

KEHOT 註記

הובא באגה"ק סכ"ח בשם זוה"ק וראה ע"ח שי"ח פ"ה, שלי"ט ד"א. סהמ"צ להצ"צ מצות מחצית השקל, שם איסור אכילת בעל מום (הערת כ"ק אדמו"ר ז"ע בספר המאמרים תש"א ע' 79, ובסה"מ תש"ח ע' 206). וראה גם אוה"ת נ"ך כרך ב ע' תתקפא.

26 דבחכמה אתברירו

the Zohar 的語句「藉智慧（חכמה，Chochmah）他們得以精煉」，如Kehot註釋所說，在Iggeres HaKodesh 28中以the Zohar之名引述。

תניא, אגרת הקדש כ"ח: ה' Tanya, Iggeres HaKodesh 28:5

... "חֲכָמָה עֵילָאָה" ו"מוֹתָא סְתִימָאָה" ד"אַרְיֵה אֲנִפִּין", וְעַלָּה אֵיתִמֵּר בְּדוֹכֵיטִי טוֹבָא בְּזוּתֵר הַקְּדוּשָׁה: "בְּחֲכָמָה אֲתַבְּרִירוּ", ו"אֲתַהֲפָקָא חֲשׂוֹכָא לְנִהוּרָא", דְּהֵינּוּ עוֹלָם הַתִּיקוּן, שְׁנִתְבָּרַר וְנִתְמַסְקוּ עַל־יְדֵי "מוֹתָא סְתִימָאָה" ד"אַרְיֵה אֲנִפִּין", מַעוֹלָם הִתְהוּ וּשְׁבִירַת הַכִּלִּים, שְׁנִפְלוּ בְּבִרְיָאָה־נִצְיָרָה־עֲשִׂיָּה וְכוּ', כְּנוֹדָע. וְלִזְזָתָא – מִשְׁתַּרְתָּ טוֹמְאָתָא הַמָּת, אֲף שְׁהוּא אֲבִי אֲבוֹת וְכוּ', וְלִמְשָׁה מִשָּׁה מְנוּגָה:

Kehot Publication Society (CC-BY-NC)

27 והחייט

註記指出，「Chayat」指拉比 Yehudah Chayat；他對《Maarechet HaElokut》的註釋中載有智慧被稱為審判的教導。

KEHOT 註記

פ"י לספר מערכת האלקות לר' יהודה ב"ר יעקב חייט מערכת אלקות פ"ד. מובא גם בלקו"ת פ' ראה לא, א. בענין חכמה נק' דין ראה ביאור"ו להצ"צ כרך ב ע' תשיח ואילך. וראה לקמן קז, ג ובמ"מ לשם. ובתורת חיים בראשית לא, ד.

28 החייט

Etz Chaim（Kehot註釋中的Shaar 13, 第5章；Sefaria上的13:6）指出，冠冕（כתר，Keser）是全然的慈悲，而智慧（חכמה）含有審判，且審判在其中受到制伏；「這就是

Chayat在Minchas Yehudah一書中所說的：智慧是嚴厲判斷（דין, din），並援引the Zohar將安定的腦髓描寫為「如酒糟上的佳釀」的意象。

Sefer Etz Chaim 13:6 עץ חיים י"ג ו'.

29 ושבחו האר"י ז"ל

Kehot 的註記指出，Etz Chaim 對此有進一步解說。

KEHOT 註記

ע"ח ש"ג פ"ה.

30 בזהר באדרא כחמרא דשקית

Kehot 的註記指出，這些文字見於 Zohar III, 288a。

Zohar III, 288a ח"ג רפח,

KEHOT 註記

ח"ג רפח, א.

31 כחמרא דשקית ושכך על דורדיי

Idra Rabba (אדרא רבא) 說，隱藏的腦，即智慧（חכמה, Chochmah）「在其所在之處寂然安住，如同沉在酒糟上的佳釀」。Etz Chaim (עץ חיים) 引用此處（標作「Zohar 128」）；Kehot 的註釋則引 Idra Zuta (אדרא זוטא)，3:288a，其中稱隱藏的 Chochmah 為「安定而寂然的腦」。

ספר הזהר, האדרא רבא ג' י"ד-י"ג:14-6:25 Zohar, Idra Rabba

ו'כ"ה

32 詩篇作者說：「有福的人，是^{ה'}管教他，並從祂的妥拉教導他。」這表明，具有淨化作用的苦難源自^{ה'}，也就是源自^{ה'} חכמה。

Psalms 94:12 תהילים צ"ד:י"ב

אשרי הנבר אשר-תסרנו קה ומתורתך תלמדנו:

Happy is the man whom Thou instructest, O L-RD, And teachest out of Thy law;

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

33 Agur的話說：「水蛭有兩個女兒：給！給！」這是貪求無厭的寫照。本篇maamar將外殼（קליפות, kelipos）比作一隻吸飽後便死去的水蛭。

Proverbs 30:15 משלי ל"ט:ט"ו

לעלוקה שתי בנות הב הב שלוש הנָה לא תשבענה ארבע לא-אָמרו הוֹן:

The horseleech hath two daughters: 'Give, give.' There are three things that are never satisfied, Yea, four that say not: 'Enough' :

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

34 שו"ה שתי בנות

手稿在此補充：「藉著吸取以色列仇敵的血，外殼勢力便立刻死亡。」

KEHOT 註記

בגובתי"ק גוסף "שע"י שמוצצי' דם שונאיהם של ישראל אזי מיד מתים הקליפות."

35 וישלח יעקב

雅各（יעקב）差遣使者先到他哥哥以掃（עשו）那裡（Kehot: 《創世記》32:4）；本篇 maamar 將此事與他隨後

送去的禮物（32:14-15）連結起來。

Genesis 32:4 בראשית ל"ב:ד

וישלח יעקב מלאכים לפניו אלי-עשו אחיו ארצה שעיר שדה אֶדום:

And Jacob sent messengers before him to Esau his brother unto the land of Seir, the field of Edom.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

בראשית לב, ד.

36 מנחה לעשו אחיו

雅各（יעקב）從自己所有的當中取出一份，作為「給他兄弟以掃（עשו）的禮物」；阿爾特雷貝（אדמו"ר הזקן）將這份禮物解讀為讓邪惡得到它的一份，以便將邪惡分離出去。

Genesis 32:14 בראשית י"ד:ל"ב

ויגֵלן שם בלילה ההוא ויקח מן-הבא בידו מנחה לעשו אחיו:

And he lodged there that night; and took of that which he had with him a present for Esau his brother:

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

37 עזים מאתים

雅各送給以掃二百隻母山羊；把另一側應得的一份給它，便能將它分離出去。

Genesis 32:15 בראשית ט"ו:ל"ב

עזים מאתים ותִישִׁים עֲשָׂרִים רְחֵלִים מאתים ואֵילִים עֲשָׂרִים:

two hundred she-goats and twenty he-goats, two hundred ewes and twenty rams,

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

38 摩西（משה）對以色列（ישראל）說：「正如人管教自己的兒子，你的^{הוֹי}——^{ה'}（Havayah）——也照樣管教你。」這說明，管教是出於愛、用以淨化的方式。

Deuteronomy 8:5 דברים ח'ה:ט

וְיִדְעַתָּ עַם-לִבְכָּךְ כִּי כְאִשֶּׁר יִסֵּר אִישׁ אֶת-בְּנוֹ ה' אֱלֹקֶיךָ מִסַּרְךָ:

And thou shalt consider in thy heart, that, as a man chasteneth his son, so the L-RD thy G-d chasteneth thee.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

39 כאשר יסר איש את בנו

手稿在此改作「正如父親責備兒子」，這是另一節表達同一種慈愛懲戒思想的經文。

KEHOT 註記

בגובתי"ק: כאב את בנו יוכיח.

40 וכחשיכה כאורה

大衛（דוד）說，對^{ה'}而言，「黑暗也如同光明」；這是在描述冠冕（כתר, Keser），在那裡善與惡並無分別。

Psalms 139:12 תהילים קל"ט:י"ב

גַּם-יְהִי שָׁדָה לֹא-יִחְשֹׁךְ מִמֶּנּוּ וְלֵיְלָה כִּיֹּם יֵאִיר כְּחֹשֶׁכֶה כְּאוֹרָה:

Even the darkness is not too dark for Thee, But the night shineth as the day; The darkness is even as the light.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

41 דאם צדקת מה תתן לו

人的正義不能使^{ה'}得到任何益處；冠冕（כתר, Keser）以及

53

נעמה העמונית

塔木德稱亞捫女子拿瑪（נעמה）與摩押女子路得（רות）為「兩隻美好的鴿子」；亞捫和摩押因她們而得以保全。這是一個火花被引入以色列的例子。

Bava Kamma 38b:2-3 ג'ב-ב' ל"ח קמא ל"ח

אמר לו הקדוש ברוך הוא: לא כשעלתה על דעתך עלתה על דעתי, שתי פרידות טובות יש לי להוציא מהן — רות המואביה ונעמה העמונית. והלא דברים קל וחומר, ומה בשביל שתי פרידות טובות — חס הקדוש ברוך הוא על שתי אומות גדולות ולא הקריבן; בתו של רבי — אם כשרה היא וראויה היא לצאת ממנה דבר טוב, על אחת כמה וכמה דקה תיה.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

54

וכמ"ש במלכת שבא

示巴女王聽聞所羅門（שלמה）的聲名，便前來用謎語考驗他；這是列國被聖殿時代之光吸引而來的一個例子。

I Kings 10:1 א'י:א' מלכים

ומלכת־שבא שמעת את־שמע שלמה לשם ה' ותבא לנסתו בחידות:

And when the queen of Sheba heard of the fame of Solomon because of the name of the L-RD, she came to prove him with hard questions.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

KEHOT 註記

מלכים-א י, א. ראה ד"ה בלע המות תשכ"ה הערה 17 "דה שנתעורר בה לבוא לשלמה הוא מצד הביטול שנעשה בה [בהיותה עדיין בארצה] ע"י ששמעה את שמעו". ראה סה"מ תרנ"ט ע' קסב "דמצד גדולת שמו שנשמע למרחוק גם באיים הרחוקים מתבטלים כולם איליו ונמשכים אליו.

55

ה' (צפניה) 應許：「那時，我要使萬民轉用清晰（berurah， ברורה）的語言，使眾人都呼求（Havayah， ברורה， ברורה）意為「清晰」、「純淨」與精煉（birurim， בירורים）同根：火花將藉著顯明的光而得到精煉。

Zephaniah 3:9 ט'ט:צפניה

כִּי־אָז אֶהְיֶה אֱלֹהִים לְעַבְדֵי שְׁפָה בְרוּרָה לְקַרְא כָּל־שֵׁם ה' לְעַבְדֵי שְׁפָה אֶהְיֶה:

For then will I turn to the peoples A pure language, That they may all call upon the name of the L-RD, To serve Him with one consent.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

56

והלכו גוים לאורך

以賽亞對耶路撒冷說：「列國要行在你的光中」；這指列國被以色列的光吸引而來。

Isaiah 60:3 א'ג:ס' ישעיהו

והלכו גוים לאורך ומלכים לנגה זרחך:

And nations shall walk at thy light, And kings at the brightness of thy rising.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

57

גופו נלקח ממקום המזבח

Kehot 的註記指出，這些文字見於 Sanhedrin 38b。

Sanhedrin 38b ב'ח:ל"ח סנהדרין

KEHOT 註記

פרקי דר"א פרק יב. וראה סנהדרין לח, ב שגופו מבבל. בזח"א קל, ב. שגופו מד' רוחות העולם.

58

גופו נלקח ממקום המזבח

米德拉什說，「（אדם）時，「是在一個純潔之地，即聖殿之地」；老雷貝（אדמו"ר הזקן）引用這段話，以表明亞當的身體是神聖的。

פרקי דרבי אליעזר י"ב:א'1:12 Pirkei DeRabbi Eliezer

חבה יתרה חבב הקדוש ברוך הוא לאדם הראשון, שבראו במקום שהור, במקום בית המקדש, והכניסו לאפדנו. שנאמר (בראשית ב, טו): "ויקח ה' אלקים את האדם וינחהו בגן עדן". מאי זה מקום לקחו? מבית המקדש, והכניסו לפלטינו שלו — זה גן עדן. שנאמר: "וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה". ושמא תאמר כי יש מלאכה בגן עדן לפתח ולשדד את האדמה. ולא כל האילנות נצמחו מאליהן?

ADAM IN PARADISE WITH love abounding did the Holy One, blessed be He, love the first man, inasmuch as He created him in a pure locality, in the place of the Temple, and He brought him into His palace, as it is said, "And the L-rd G-d took the man, and put him into the garden of Eden to dress it and to keep it" (Gen. 2:15). From which place did He take him? From the place of the Temple, and He brought him into His palace, which is Eden, ...

Pirke DeRabbi Eliezer, Sefaria Vocalized Edition (Public Domain) • Pirke de Rabbi Eliezer, trans. Rabbi Gerald Friedlander, London, 1916 (Public Domain)

59

שו"ה וממנו — נעשו

手稿作「עשו」（他們做了），而非「נעשו」（被做成）。

KEHOT 註記

בגוכתי"ק: עשו.

60

שו"ה אבל — הדבר היה

手稿中沒有「這件事是」這幾個字。

KEHOT 註記

בגוכתי"ק ליתא.

61

את האדמה אשר לקח משם

人被取出的土地：那就是犯罪後他必須下降到的外殼（kelipos， קליפות）之地。

בראשית ג'כ"ג:3 Genesis

וילשלחהו ה' אלקים מגן־עדן לעבד את־האדמה אשר לקח משם:

Therefore the L-RD G-d sent him forth from the garden of Eden, to till the ground from whence he was taken.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

第 13 段

62

שו"ה עצמו — שמה שצוה

手稿作「שמש ציוו」，而不是「שמה שצוה」，意思相同。

KEHOT 註記

בגוכתי"ק: שאשר ציוו.

63

שו"ה יאכל — היה

手稿中沒有「היה」（「是」）一詞。

KEHOT 註記

בגוכתי"ק בהכת"י ליתא.

64 שו"ה יאכל — ידיעה

手稿以「נגיעה」（接觸）代替「ידיעה」（認知）：禁令是要使亞當完全不與邪惡接觸。

KEHOT 註記

בגוכתי"ק: נגיעה.

65 Koheles (קהלת) 指出：「人管轄人，使他受害的時候。」此處應理解為人內的惡勢力得勝的時期，這正是蛇所盼望的。

קהלת ח' ט' Ecclesiastes 8:9

אֶת־כָּל־זֶה רָאִיתִי וְנָתַן אֶת־לִבִּי לְכָל־מַעֲשֵׂה אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה תַּחַת הַשָּׁמַיִם
עַתָּה אֲשֶׁר שָׁלַט הָאָדָם בְּאָדָם לְרָע לֹו:

All this have I seen, even applied my heart thereto, whatever the work that is done under the sun; what time one man had power over another to his hurt.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

66 ורכב

米德拉什說，薩麥爾（סמאל）找不到任何生物像蛇那樣善於作惡；蛇的形體像駱駝，於是他騎上蛇，乘牠而行，引誘夏娃（חוה）誤入歧途。

פרקי דרבי אליעזר י"ג:ה' Pirkei DeRabbi Eliezer 13:5

דָּן דִּין נֶחֱשׁ בֵּינוּ לְבֵינוּ עֲצָמוֹ וְאָמַר: אִם הוֹלֵךְ אָנִי וְאֹמֵר לְאָדָם, יוֹדַע אָנִי שְׂאִינוּ שׁוֹמְעֵי לִי, שֶׁהָאִישׁ לְעוֹלָם קָשָׁה, שְׁנֹאֲמַר: "וְהָאִישׁ רָע מְעַלְלִים". אֲלֵא הוֹלֵךְ אָנִי וְאֹמֵר לְחֹהָה, שֶׁהָאִשָּׁה שְׂאִנִּי יוֹדַע שֶׁהִיא שׁוֹמְעַת לִי, שֶׁהַנָּשִׁים נִשְׁמָעוֹת לְכָל הַבְּרִיּוֹת, שְׁנֹאֲמַר: "פְּתִיּוֹת וְכָל יָדְעָה מֶה". וְהוֹלֵךְ הַנָּחֶשׁ וְאָמַר לְאִשָּׁה: "וְכִי אַתָּם מַצִּיִּים עַל פְּרוֹת הָאֵילָן?" אָמְרָה לֹו: "הֵן", שְׁנֹאֲמַר: "וּמִפְּרֵי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הָגֵן". כִּיֹּון שֶׁשָּׁמַע הַנָּחֶשׁ דְּבָרֶיהָ שֶׁל חֹהָה, מִצָּא לֹו פֶתַח לְהִכָּנס. ...

The serpent argued with itself, saying: If I go and speak to Adam, I know that he will not listen to me, for a man is always hard (to be persuaded), as it is said, "For a man is churlish and evil in his doings" (1 Sam. 25:3); but behold I will speak to Eve, for I know that she will listen to me; for women listen to all creatures, as it is said, "She is simple and knoweth nothing" (Prov. 9:18). The serpent went and spake to the woman: ...

Pirke DeRabbi Eliezer, Sefaria Vocalized Edition (Public Domain) • Pirke de Rabbi Eliezer, trans. Rabbi Gerald Friedlander, London, 1916 (Public Domain)

67 שו"ה ואמר — ידע . . וגוי

手稿以「ידע」（如經文所言）代替「ידע」，並且沒有「וגוי」。

KEHOT 註記

בגוכתי"ק: יודע . . ליתא.

68 כי ידע אלקים כי ביום אכלכם ממנו

蛇對夏娃說的話；阿德莫爾哈扎肯（אדמו"ר הזקן）指出，這些話確實是字面上的真話。

בראשית ג' ה' Genesis 3:5

כִּי יָדַע אֱלֹקִים כִּי בַיּוֹם אָכַלְכֶם מִמֶּנּוּ וְנִפְקַחוּ עֵינֵיכֶם וְהִיתֶם כְּאֱלֹקִים יֹדְעֵי טוֹב וָרָע:

for G-d doth know that in the day ye eat thereof, then your eyes shall be opened, and ye shall be as G-d, knowing good and evil.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

69 שו"ה פנימי — לו

手稿以「ולו」（而對他）代替「לו」。

KEHOT 註記

בגוכתי"ק: ולו.

70 שו"ה כי — למעלותא . . שיהיה יודע

手稿以「למעלה」代替「למעלותא」（作為一種好處），並以「שיהיה יודע」（他們將會是知者）代替「שיהיו יודעי」。

KEHOT 註記

בגוכתי"ק הנ"ל: למעלה . . שיהיו יודעי.

第 14 段

71 שואה"ר ה' הולך בהיכלות

策馬赫·策德克寫道，他曾聽阿德穆爾·哈扎肯說：亞當在殿堂中行走，因為他高於巴爾·謝姆·托夫、阿里扎爾，甚至高於拉比西蒙·巴爾·約海；他是 ה' 親手所造。在《Vayeshev》中，他補充說，這些話是在5572年Bereshit週聽到的。

KEHOT 註記

באזה"ת ענינים ע' פו: "וכן שמעתי הלשון מרבינו ז"ל שאמר בענין אדה"ר, שואה"ר ה' הולך בהיכלות כי בחי' אדם הוא למעלה מהבעש"ט והאריז"ל וגם מרשב"י כי ה' בערך אחר ממש שהרי ה' יציר כפיו של הקב"ה ע"כ ", ע"ש. המושך וככה תרלו פרק כט. סה"מ תרס"ח ע' קצד. ובאזה"ת וישב כרך ו תתרפה, ב מסיים "כזה"ל שמענו מרבינו ז"ל פי בראשית תקע"ב ". ענין זה נזכר בלקו"ת צו ח, ג. יז, ד.

72 גם מרשב"י

《Or HaTorah》（אור התורה）說，亞當遠高於巴爾·謝姆·托夫、阿里扎爾和拉比西蒙·巴爾·約海；並在其Balak卷中討論三種「人」。

KEHOT 註記

ראה באזה"ת פ' וישב כרך ו שם שהי' למעלה מעלה מהבעש"ט והאריז"ל וגם מרשב"י. וראה גם בדרוש ג' מיני אדם באזה"ת פ' בלק ע' תתקע, ובלקו"ת פ' צו ח, ג כי הרי אפילו הנשמות הגבוהות מאד שמיחד או"א דאצילות שזהו נשמה דאצילות הוא כערך הבריאה לגבי אצילות ממש נגד נשמת אדה"ר כנ"ל (ועיין בזהר תרומה דף קס"ז ע"ב). עכ"ל. ובדף ח, ב מביא שם בשם ספר הגלגולים פ"ט שאדם הראשון קודם החטא ה' לו נשמה לנשמה מאצילות ע"ש. בהגה"ה כתי"י על תו"א מציין ללקו"ת פ' צו ח, ב בהביאור ואכלתם אכול דשם נמצא בשינוי לשון קצת.

73 והשיאו הנחש שעכ"פ יביט מה יש בהם

KeHOT 的註記指出，這些文字見於 Zohar II, 193b。

Zohar II, 193b, זח"ב קצג,

KEHOT 註記

להעיר מזה"א נב, א. זח"ב קצג, ב.

74 וכן שמעתי מהק"ר [בגוכתי"ק: מרי] אברהם בן הה"מ

拉比亞伯拉罕·麥吉德之子，關於「猶大轉向」的教導也見於該處。

KEHOT 註記

וכ"ה גם באזה"ת בראשית כרך ו שם.

75 ויש יהודה עד איש עדולמי

《Zohar》（זהר）將「猶大離開他的兄弟們下去……並轉而來到一位亞杜蘭人那裡」解讀為下降到較低的層次；蛇依附

於這一層次。

ספר הזוהר, וישב י"ג:קמ"ג-15:153-13:143 Zohar, Vayeshev
ט"ו:קנ"ג

R. Eleazar replied: "There is a deep mystic allusion in these sentences, which explains all. Thus Judah going down from his brethren symbolizes the moon becoming obscured and descending from the perfected grade to another grade to which the serpent becomes associated, as is indicated in the statement: "and he turned into a certain Adullamite, whose name was Hirah" .

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

76

ויט יהודה עד איש עדולמי ושמו חירה

猶大（יהודה）離開他的兄弟們下去，轉而來到一位名叫希拉（חירה）的亞杜蘭人那裡（即在他附近搭起帳棚）；此處應讀作下降以提升火花。

בראשית ל"ח:1 Genesis 38:1

וַיְהִי בַּעֲתָהּ הָהוּא וַיֵּרֶד יְהוּדָה מֵאֶת אֶחָיו וַיֵּט עַד־אִישׁ עַדְלָמִי וְשְׁמוֹ חִירָה:
And it came to pass at that time, that Judah went down from his brethren, and turned in to a certain Adullamite, whose name was Hirah.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) · JPS 1917 (Public Domain)

77

פי' ויט היינו שנטה למטה בהיכלות הקליפות

《Or HaTorah》引述該處的《Zohar》說，猶下降到蛇的層次；這支持將「他轉向」理解為下降到外殼領域。

KEHOT 註記

באוה"ת חנוכה כרך ב שכו, א מציין לוח"א קפו סע"א שנטה עד דרגא דחויא, ע"ש.

78

כדי להעלות נצוצות משם

依照註釋，該處解釋說，這種為提升火花而作的下降，就是聖者的臨在（שכינה，Shechinah）流亡的內涵。

KEHOT 註記

ראה בסה"מ תרכ"ט ע' יא [בהוצאת תשנ"ב ע' יג] שז"ע גלות השכינה ע"ש. בענין יהודה ותמר ראה במאמרי אדה"ז על מאמרז"ל ע' רכד שכו שגם ביהודה לא היה כוונה רק לש"ש בלבד . . בכדי שיתגבר עליו אח"כ בניצוח גדול יותר. וראה גם ביאורז"ז להצ"צ כרך א ע' קלז. דרך מצותיך לב, ב. סה"מ תרס"ט ע' קכג.

LikuteiTorah.com

哈西迪的帕拉沙

關於本版

This edition contains the Hebrew text、the English translation、our explanations和the notes.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

Our explanations, with the overview, the questions and the page for children: CC BY-NC 4.0.

The notes: Kehot's marei mekomos ("Sources and References" , including the Rebbe's notes) © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted; our notes on them: CC BY-NC 4.0.

引述來源（經由 Sefaria）：Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA); The Holy Scriptures: A New Translation (JPS 1917) (Public Domain); William Davidson Edition - Vocalized Aramaic (CC-BY-NC); Kehot Publication Society (CC-BY-NC); Pirke DeRabbi Eliezer, Sefaria Vocalized Edition (Public Domain); Pirke de Rabbi Eliezer, trans. Rabbi Gerald Friedlander, London, 1916 (Public Domain); The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain).

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

英文譯文與解說：由 AI 協助（openai/gpt-6-luna-pro:batch）為 likuteitorah.com 編寫，並對照希伯來文及 Sefaria 核對；尚未經人工編輯審閱。重要內容請務必對照希伯來文查核。

雷貝曾要求，在該週內將本週帕拉夏的瑪瑪爾——「哈西迪帕拉夏」——分散於七日中學習（Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306–309）。為何要學習，以及雷貝的祝福：likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

免費的非商業計畫；此處沒有任何內容出售。本計畫與 Kehot、Sefaria 或 Lubavitch Library 均無關聯。© likuteitorah.com

摘自 likuteitorah.com/zh-Hant/torah-ohr/bereishis/7/

為尊崇...而奉獻

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Rebbe 的父親 Reb Levi Yitzchok